

Protocol dalla radunanza communal digl cumegn da Surses digls 11 da december 2023 (nr. 05-2023)

Li ed oura	Sala Grava a Savognin, allas 20.00
Preschaints:	147 votantas e votants
Parsoura:	Leo Thomann, mastral
Actuar:	Beat Jenal, canzlist

1. Bavagnaint ed elecziun digls dombravouschs

Igl mastral benevainta las persungas preschaintas alla radunanza communal. Siva d'ena curta infurmaziun davart igl adiever digl lungatg e la practica da rediger e publitgier igl protocol dalla radunanza communal, constatescha igl mastral tgi la radunanza communal odierna seia neida convocada conform alla constituziun, uscheia tgi ella seia cumpetenta da decider.

Tractandas:

01. Bavegna ed elecziun digls dombravouschs
02. Project d'investiziun «construcziun nova dalla tgesa da scola primara incl. renovaziun digl edifezi polivalent Grava a Savognin» e proposta supplementara conc. l'opziun da construeir ena halla da parcar: cunsegliaziun e deliberaziun digl affar per mangs digl cumegn d'urna
03. Preventiv 2024
04. Fixaziun digl pe da taglia communal pigl onn 2024
05. Dumonda da Raffaella Demarmels e Kevin Inauen da pudeir cumprar la parcella da biagier nr. 8264, Davos Clavo, Salouf, an possess digl cumegn da Surses, per la construcziun d'ena tgesa d'abitar (domicil primar)
06. Fixaziun dallas quotas per la vendita d'immobiglias a persungas digl exterior pigl onn 2024
07. Infurmaziuns
08. Varia

Cunter la glista da tractandas na vignan fatgas nignas objecziuns, uscheia tgi chella vala scu approvada.

Scu dombravouschs vignan proponias ed eligias cun gronda pluralitad Orlando Caspar, Guido Luzio, Giatgen Mitgel Bellini e Giatgen Peder Demarmels.

2. Project d'investiziun «construcziun nova dalla tgesa da scola primara incl. renovaziun digl edifezi polivalent Grava a Savognin» e proposta supplementara conc. l'opziun da construeir ena halla da parcar: cunsegliaziun e deliberaziun digl affar per mangs digl cumegn d'urna

Igl mastral infurmescha tgi la construcziun nova dalla tgesa da scola primara Grava seia necessaria perveia digl domber da scolaras e scolaras carschaint e perveia digl nosch stadi digl bietg actual, tgi basigna stringentamaintg d'ena sanaziun. Cun la construcziun nova dalla tgesa da scola duess neir augmentada la capacitad, tant per la scola primara scu er per la scoletta, uscheia tgi stetta a disposiziun avonda spazi da scola er per igl domber da scolaras e scolaras carschaint tgi seia da spitzgier aint igl avigneir an Surses.

Siva tgi la radunanza communal da digls 10 da matg 2021 vegia gia fixo igl li a Grava per reconstruir la tgesa da scola ins vegia gia scretg or ena concorrenza d'architectura. Chella vegia gudagna igl biro Architekt Ruch Architekten da Son Murezza. Igls 12 da december 2022 vegia la radunanza communal alloura approvo igl credit dad 1.16 milliuns francs per elaborar igl project da construcziun, infurmescha igl mastral. Oz geiigl damai per tractar e deliberar la dumonda da credit da CHF 21'870'000.00 per la construcziun dalla tgesa da scola incl. la sanaziun parziala digl bietg polivalent per mangs digl cumegn d'urna. Durant la projectaziun dalla tgesa da scola ins vegia decida tgi fiss raschunevel da construeir igl madem mument er ena halla da parcar sot la piazza da scola, daclera igl mastral. Percheigl vigna sottamess agl suveran la dumonda supplementara per en credit da CHF 2'050'000.00 per chella halla da parcar. Naturalmaintg vigna chella realisada angal schi er la tgesa da da scola vigna realisada, terminescha igl mastral las sias expectoraziuns e surdat igl pled ad architect Andreas Ruch, igl qual preschainta dettagledamaintg igl antier project da construcziun elaboro incl. sanaziun digl bietg polivalent e la halla da parcar.

Pertutgont igl project da construcziun e las infurmaziuns digl architect dattigl or dalla radunanza communal nignas dumondas.

Igl mastral peglia puspe anavos igl pled e infurmescha an detagl davart igls costs per realisar igl antier project. An chel connex vign er preschentada ena cumparaziun digls costs digl project preschaint a Grava cun igls costs tg'igl project tar igl li alternativ a Bursa vess caschuno. Pinavant infurmescha igl mastral er davart las maseiras per chietar igl traffic anturn la scola, cun precisar tgi la dumonda digl concept da traffic, vot deir l'eventuala maseira da manar igl traffic sur igl Punt Crap angal an direcziun unica, vigna tracto ad otra caschung ed independentamaintg digl project da scola.

Cun igl project preschaint vigna stgaffia en stabilimaint da scola modern e persistent, tgi satisfetscha tant allas preteisas dall'architectura locala scu er agls basigns digls scolars e dallas scolaras e dallas persungas d'instrucziun, accentuescha igl mastral. Percheigl recumondan la suprastanza communal, igl cunsegl da scola cun la direcziun da scola e la magistraglia d'acceptar igl project.

Avant da darveir da discussiun peglia igl parsoura digl cunsegl da scola anc igl pled ed intimescha las votantas ed igls votants preschaints da far bung igl project cugl sies appel final tg'igls noss unfants seian igl futur ed igl capital digl noss cumegn.

Discussiun:

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza e digl cunsegl da scola decida la radunanza communal

- 1) cun 131 cunter 6 vuschs d'acceptar igl project davart la construcziun nova dalla tgesa da scola primara Grava incl. la sanaziun parziala digl edifezi polivalent a Savognin e da deliberar igl affar per mangs digl cumegn d'urna Surses cun la proposta d'approvar igl credit d'impegn da CHF 21'870'000.00 (plus carascheia) necessari persiva.
- 2) cun 125 cunter 6 vuschs d'acceptar, an cumbinaziun cun igl project dalla Scola Grava, l'opziun da construeir supplementarmaintg ena halla da parcar e da deliberar igl affar per mangs digl cumegn d'urna Surses cun la proposta d'approvar igl credit d'impegn da CHF 2'050'000.00 (plus carascheia) necessari persiva.

3. Preventiv 2024

Siva ena curta introducziun digl mastral preschainta igl manader da finanzas igl preventiv 2024.

a) Preventiv digl chint economic

Daniel Fitzi, igl manader da finanzas, preschainta da maniera concisa igl preventiv digl chint economic, tgi è nia elaboro sen la basa d'en pe da taglia da 90% dalla taglia cantunala simpla. Tar antradas da CHF 36'732'450.00 ed expensas da CHF 36'696'800.00 preveia igl preventiv en surple d'antradas da CHF 35'650.00 ed en'autofinanziaziun da CHF 1'893'450.00.

b) Preventiv digl chint d'investiziun

Igl preventiv digl chint d'investiziun 2024 preveia investiziuns bruttas da CHF 13'854'000.00 resp. investiziuns nettas da CHF 10'904'500.00, daclera igl manader da finanzas. Pinavant accentuescha el tgi tot chels projects tgi surpassan 0.4 miu. francs vegian da neir sottamess da moda separada alla radunanza communal per approvaziun e deliberaziun digl credit correspondent. Perchegl seian chels projects tgi surpassan igl import da 0.4 miu. francs marcos aint igl preventiv cun ena schinumada clausula da bloccada. Igl credit d'impegn per la construcziun nova dalla tgesa da scola seia betg anc risguardo e dapenda dalla votaziun d'urna tgi vigna salvada igls 21 da schaner 2024.

c) Plan da finanzas 2025-2027

Igl manader dalla partiziun da finanzas preschainta igl plan da finanzas 2025-2027. Chel vala scu instrumaint da labour per la suprastanza e seia cotras er betg liont e vigna perchegl purto angal per cunaschientscha alla radunanza communal, sainza tg'igl suveran possa votar an tgossa. Igl manader da finanzas renda er expressivamaintg attent, tgi possa adegna dar midadas tar igl plan da finanzas.

Discussiun:

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal

- a) cun 143 vuschs e sainza cuntervusch d'approvar igl preventiv digl chint economic 2024, scu preschento;
- b) cun 143 vuschs e sainza cuntervusch d'approvar igl preventiv digl chint d'investiziun 2024, scu preschento e risguardond las clausulas da bloccada.

4. Fixaziun digl pe da taglia communal per igl onn 2024

An connex cun igl preventiv stoptga neir fixo mintgamai er igl pe da taglia per la taglia da gudogn e da facultad digl cumegn da Surses, daclera igl mastral. Per igl onn 2023 ins vegia sbasso igl pe da taglia da 100% sen 90% dalla taglia cantunala simpla. Chel pe da taglia duess neir mantignia er per igl onn 2024, infurmescha igl mastral.

Discussiun:

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 144 vuschs e sainza cuntervusch da fixar igl pe da taglia communal per la taglia d'antrada e da facultad per igl onn 2024 scu anfignen ad a cò sen 90% dalla taglia cantunala simpla.

5. Dumonda da Raffaela Demarmels e Kevin Inauen da pudeir cumprar la parcella da biagier nr. 8264, Davos-Clavo, Salouf, an possess digl cumegn da Surses, per la construcziun d'ena tgesa d'abitar (domicil primar)

Igl affar vign preschento da suprastant Romeo Poltera. El daclera tgi Raffaela Demarmels e Kevin Inauen, tgi èn domiciliias an Surses, dumondan agl cumegn da pudeir cumprar la parcella da biagier nr. 8264 cun ena surfatscha da 581 m², a Davos-Clavo, Salouf. Chella parcella sa catta ainten la zona d'angrondamaint dalla vischnanca. Las cundiziuns per la vendita da chella parcella da biagier seian stipuladas aint igl reglamaint digl anteriour cumegn da Salouf pertutgont la vendita e la cunsigna da taragn an dretg da biagier ainten las zonas da Davos-Clavo e la Gneida. Igl dus petents vegian lour scritgiras an Surses.

Tenor igl reglamaint digl anteriour cumegn da Salouf valan las cundiziuns suandontas: igl prietsch da vendita vign calculo cun 4/5 dalla valeta commerciala digl taragn. La valeta commerciala monta actualmaintg a CHF 130.00/m² (tenor l'indicaziun digl Uffezi per la valetaziun d'immobiglias digl cantun Grischun digls 18 da mars 2022). Uscheia sa resulta en prietsch da vendita da CHF 104.00/m². Vetiers vingan anc igls costs dall'equipaziun digl taragn da CHF 50.00/m². Cun ena surfatscha da 581 m² detta chegl damai en prietsch da vendita da CHF 89'474.00, infurmescha suprastant Romeo Poltera. Las taxas da notariat e codesch funsil, la taglia da midada da mang scu er eventuels costs da termaziun e misiraziun digl geometer digl codesch funsil paian las parteidas da contract mez a mez.

Pertutgont la vendita da taragn da biagier dallas parcellas correspondentas aint igls intschess da Davos-Clavo e Gneida vegia da decider la radunanza communal a basa digl reglamaint menziuno soura e tenor liber aveis. Igl exista nign dretg sen la compra dalla parcella numnada soura, vign infurmo.

Ord vista dalla suprastanza communal dettigi nignas objecziuns cunter la vendita dalla parcella da biagier nr. 8264 cun ena surfatscha da 581 m² a Raffaela Demarmels e Kevin Inauen, precisescha igl suprastant.

Discussiun:

Dalla discussiun na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 146 vouchs e nigra cuntervouch da lubeir a Raffaela Demarmels e Kevin Inauen da cumprar la parcella da taragn da biagier nr. 8264 cun ena surfatscha da 581 m² a Davos-Clavo, Salouf, tenor las cundiziuns fixadas aint reglamaint digl anteriour cumegn da Salouf davart la vendita e la cunsigna da taragn an dretg da biagier aint igls intschess da Davos-Clavo e la Gneida.

6. Fixar la quota per la vendita da bagnis immobigliars a persungas digl exterior per igl onn 2024

Igl mastral infurmescha tgi tenor lescha federala pertutgont igl aquist d'immobiglias antras persungas digl exterior (LAIE) vegian igls cumegns da fixar mintg'onn las quotas correspondentas. Pigl noss cumegn seian stadas chellas siva dalla fusiun scu suonda:

- quota per la vendita tar surbiageidas complettas: 100%
- objects singuls da vendaders svizzers: ea
- vendita da sagondas abitaziuns (dad esters ad esters): ea

Discussiun:

Dalla discussiun daverta na vign betg fatg adiever.

Resultat dalla votaziun:

Sen proposta dalla suprastanza decida la radunanza communal cun 135 cunter 2 vuschs da mantignair las quotas actualas pertutgont la vendita da bagn immobigliars a persungas digl exterior er pigl onn 2024.

7. Diversas infurmaziuns

Igl mastral infurmescha

- tgi perveia digls blers ed impurtants projects tgi la suprastanza vegia da tractar actualmaintg ins vegia betg anc savia tractar la moziun inoltrada digl deputo da Surses a caschung dalla radunanza communal digls 26 da zarcladour 2023. I seia previa da sottametter chella dumonda a caschung dalla proxima radunanza communal;
 - tgi la dumonda davart la concessiun pigl implant fotovoltaic otalpin tgi ewz planisescha a Radons vigna sottamess per l'approvaziun alla radunanza communal digls 29 da schaner 2024;
 - tgi l'arena da sport La Nars vigna daverta igls 16 da december. Igl cumegn vigna ad organisar chel de en de dallas portas avertas per la populaziun;
 - tg'igl proxim cumegn d'urna vegia li igls 21 da schaner 2024;
 - tgi la proxima radunanza communal vegia li igls 29 da schaner 2024.
-

8. Varia

En votant remartgescha tg'el vegia gia dumando a caschung d'ena radunanza communal schi seia da dumandar ena lubientscha da carar per chellas aclas tgi sa cattan directamaintg sper la Veia Nandro. Igl mastral vegia sencheigl affirmo tgi tots dovran ena lubientscha. Igl votant infurmescha tg'el saptga tgi divers aclans vegian dumando la lubientscha e paea la taxa correspondent. Oters dantant betg e cheigl seia betg correct. Per schliier chel problem propona el percheigl d'installar ena scumond da carar a Tigignas.

Igl mastral dat dretg agl votant cun menziunar tg'igl cumegn vegia da reglar la practica concernent la Veia da Nandro da nov ainten la lescha communal per carar sen veias da fons, prada, gôt ed alps cun vehichels a motor. La suprastanza vigna a far ena revisiun parziala da chella lescha.

La votanta Yvonne Carisch, tgi dumonda tgi igl sies nom vigna protocollo, dumonda schi seia correct tgi ewz viglia far pi ot igl rampar da Marmorera. E schi ea, quant pi ot e quant duple forza electrica ins pudess produtgier cun chella maseira. E noua ins spustess an chel cass la veia naziunala?

Igl mastral conferma tgi ewz planisescha da dulzar igl rampar. Quant pi ot tg'igl rampar niss, seia betg anc decida, i detta diveras opziuns. Quant duple forza electrica tgi vigna produtgia septga el betg. Concernent la veia naziunala vegia ewz per mangs da sclareir las pusebladads cun igl Uffezi federal da veias ASTRA.

Igl deputo da Surses so infurmar tgi cun dulzar igl rampar da Marmorera vigna betg produtgeida duple forza electrica. I seia pero pusebel da spustar la produciun ve aint igl anviern, cura tgi possa dar ena stgertezza d'energeia.

I dat nigns oters votums.

Suprasant Adrian Ballat peglia igl pled e drezza igl angraztgamaint digls commembers da suprastanza agl mastral e vicemastral, tgi remettan lour uffezis per la fegn digl onn, per lour

gronda labour prestada an favour digl cumegn davent dall'antschatta dalla fusiun igl 2016 anfignen oz.

Vicemastral Giancarlo Torriani angraztga ad Adrian Demarmels, tgi remetta mademamaintg igl sies uffezi da commember digl cunsegl da scolaper la fegn digl onn, per la sia gronda labour prestada igls davos otg onns.

Igl mastral angraztga a tot las votantas e tot igls votants per igl sustign tg'ins vegia laschea neir tiers ad el durant igls davos otg onns. El seia cunsciaind tgi betg tots seian adegna stos cuntaints cun las sias decisiuns, el vegia pero exequia igl sies uffezi tenor migler saveir e pudeir. El angraztga er agl persunal communal ed a tot igls commembers dalla suprastanza ed agls commembers dallas diversas cumischungs. En grond angraztg admetta el er ad Urs Guetg, igl parsoura dalla cumischung da gestiun tgi ò demissiuno per la fegn digl onn, tgi seia oz deplorablaintg betg preschaint causa malsogna. Agl sies successour Daniel Wasescha giaveischa igl mastral partent bler plascheir e cuntantientscha an sies nov uffezi.

Igl mastral sera la radunanza communal allas 22.15 cun angraztger per la participaziun e giaveischa a tots felas festas da Nadal ed en bung onn nov.

Tinizong, igls

Igl mastral:

Igl actuar:

Leo Thomann

Beat Jenal